

PATRES BASILIANI
3 Piazza Madonna dei Monti
Roma Italia

Новий Світ

Двомісячник
Орган О. У. А.
„Самопоміч”

THE NEW WORLD

Передплата: \$ 1.50 річно
Ціна примірника: 25 ц.

Subscription price: \$ 1.50
one year

Ukrainian Bi-Monthly
Organ of "Selfreliance"
Association of American
Ukrainians

Address: 68 E. 7th St. New York 3. N.Y. ° Second Class Mail Privileges Authorized at New York, N.Y.

P. IX. Ч. 3 (75) Нью Йорк 20 червня 1958.

New York, June 20, 1958. Vol. IX № 3 (75)

ДЕ НАШІ КОНГРЕСМЕНИ І СЕНАТОРИ?

Відкриємо нову сторінку в житті українців в ЗДА.*)

Написав Роман Ільницький

Політичний світ в З'єднаних Державах Америки готується до осінньої виборчої кампанії. І республіканці і демократи відбувають багаточисельні з'їзди, на яких підраховують свої сили і оцінюють шанси противника. Обидві конкурентні партії ЗДА готуються до перемоги. Витягають на денне світло своїх найкращих беків, ангажують найздібніші голови, розглядаються за найпопулярнішими кандидатами на конгресменів і сенаторів. В осені буде бій. Народ має вирішити, хто в ближчих роках буде рішати про долю американської політики, про впливи в Конгресі і Сенаті, про бюджет, податки, допомогу закордонові, виховання молоді, безробіття, військову службу тощо.

Український спостерігач мусить з приводу виборчої кампанії запитати себе: а де ж відбувається український бій за українські впливи в американських законодавчих палатах? Де є українські кандидати на сенаторів і конгресменів? Де наші наради, з'їзди, готування, пляни, щоб і наші голоси, голоси української дія-

ство також вже немаловажний. Коли взяти це все до уваги, то постає питання: чи не заслужили ми на це, щоб з нашого роду вийшли конгресмени і сенатори ЗДА? Напевно заслужили, тільки нам треба пізнати нашу силу, організованість і передусім виявити більше ініціативи.

Життя української еміграції має свої епохи. Перша з них була часом вкорінювання в терен, потім прийшов час повільного зводження на ноги, випростовування хребта зігнутого важкою працею, супроводжене будованням рідних церков, шкіл, організуванням допомогівих і забезпеченням товариств. Тепер же прийшов час культурної і політичної творчості та господарської розбудови. Прийшов час розірвати мури власного гетта і зголосити нашу співучасть в керуванні долею цілої країни.

Прийшов час, коли американці українського походження можуть вже вийти до центральних органів держави і поодиноких стейтів. Треба кинути найкращу

спори в ЗДА, кинути на вагу прийдешніх виборчих вирішень?

Це добре, що ми займаємось підготовкою виборів до Українського Народного Союзу, до „Провидіння”, УКК і багатьох інших українських більших і менших організацій і установ. Але за цими готуваннями ми не можемо забути за куди важніші справи: за вплив американців українського походження на обидві палати американського парламенту. Багато наших людей є вже членами республіканської і демократичної партій. Маємо багато між нами видатних людей: професорів, бізнесменів, вчених, лікарів, інженерів. А всі ми, як одна українська громада, добре зорганізовані, працьовиті, чесні і лояльні до ЗДА. Наша молодь добре вчиться, з нашого середовища найменше виходить суспільного шумовиння, нема серед нас пройдисвітів, виступників чужих інтересів. Українська громада видатно причинилася до того, що американський народ пізнав небезпеку комунізму і російського імперіалізму. Наш вклад в американську культуру і господар-

ство також вже немаловажний. Коли взяти це все до уваги, то постає питання: чи не заслужили ми на це, щоб з нашого роду вийшли конгресмени і сенатори ЗДА? Напевно заслужили, тільки нам треба пізнати нашу силу, організованість і передусім виявити більше ініціативи.

Життя української еміграції має свої епохи. Перша з них була часом вкорінювання в терен, потім прийшов час повільного зводження на ноги, випростовування хребта зігнутого важкою працею, супроводжене будованням рідних церков, шкіл, організуванням допомогівих і забезпеченням товариств. Тепер же прийшов час культурної і політичної творчості та господарської розбудови. Прийшов час розірвати мури власного гетта і зголосити нашу співучасть в керуванні долею цілої країни.

Прийшов час, коли американці українського походження можуть вже вийти до центральних органів держави і поодиноких стейтів. Треба кинути найкращу

(Закінчення на стор. 6)

*) Вже по написанні цієї статті, появилися в „Свободі” вістки про те, що двоє американців українського роду висунули свої кандидатури до Конгресу і до Сенату. Вітаючи цей крок, все таки уважаємо, що ця стаття ні трохи не втратила на своїй актуальності.

ОУА „САМОПОМІЧ“ ПІДСУМОВУЄ ЗРОБ

В атмосфері діловості відбувся 26 і 27 квітня б. р. в Нью Йорку VIII. З'їзд ОУА „Самопоміч“. В ньому взяли участь такі Відділи: Бальтіmore, Гартфорд, Дітройт, Джерзі Ситі, Ньюарк, Нью Йорк, Пассейк, Шікаго, Честер і Філадельфія — разом 10 Відділів репрезентованих 44 делегатами з 56 голосами. Не вислали делегатів: Елізабет, Нью Гейвен, Рочестер, Трентон, Йонгставн і Клівленд.

Зборами керувала президія в складі: д-р Володимир Пушкар — голова, д-р Олександр Маріт-чак та дир. Теодор Олесницький — містоголови, Роман Кравців і Нестор Филипович — секретарі. Працювали 3 комісії: 1) верифікаційна (д-р Слоневський, інж. Романа Білінський і М. Кузьма), 2) статутова: (д-р Троян, мгр. Утриско і суддя Ластовецький), 3) резолюційна: (Василь Мудрий, Роман Ільницький і Михайло Лисогір).

Вибрано провід ОУА „Самопоміч“ в складі:

Головна Управа: Юліян Ревай — голова, Іван Василишин, Михайло Лисогір, Микола Ценко — заст. гол., І. Базарко, П. Бакович, Ст. Бартко, О. Гладішовський, Е. Бехметюк, І. Гордіюк, Б. Ластовецький, В. Пушкар, Р. Раковський, М. Утриско, І. Шепарович — члени Головної Управи.

Контрольна Комісія: В. Калина, Василь Мудрий, Михайло Гой., Ф. Колодій, С. Спринський; заступники: Роман Білінський, М. Гавриленко.

Головний Товариський Суд: В. Бачинський, В. Бемко, В. Одинський, К. Троян і М. Шахнович.

Після звітів голови Ю. Ревая і секретаря О. Гладішовського і звітів делегатів Відділів відбулась широка дискусія, в якій на- світлено всі ділянки діяльності ОУА „Самопоміч“ та намічено шлях дальшої праці. В дискусії обговорювано передусім пита- ння взаємостосунків Відділів з кредитовими кооперативами та питання курсів українознавства під педагогічним наглядом Шкільної Ради УКК.

З'їзд висловив побажання, що- би Головна Управа разом з УКК поробили старання перед компетентними чинниками в справі до- помоги для найбільш потребую- чих в Україні, подібно як її одер- жують Польща, Югославія та інші.

Підкреслено потребу творити спеціальний допомогий фонд при Відділах і перевести облік усіх членів „Самопоміч“, потре- буючих допомоги (дітей, старців, калік ітд.) та нав'язати тісний контакт з місцевими державними

і приватними установами суспіль- ної опіки. Доручено перевести Д-р К. Троян реферував спра-

ПО З'ЇЗДІ ДЕЛЕГАТІВ „САМОПОМОЧІ“

Написав Василь Мудрий

Восьмий зчерги делегатський з'їзд ОУА „Самопоміч“ відбувся з нагоди десятиліття тієї устано- ви в днях 26 і 27 квітня 1958 р. в Нью Йорку. Там же відбувся в суботу вечером (26. квітня) бан- кет, що мав наскрізь ювілейний характер. В банкеті приймали участь духовні представники ню- йоркських українських парохій і репрезентанти всіх українсь- ких центральних установ.

Цей ювілейний з'їзд прийняв по звітах, рефератах та дискусії постанови, видруковані на іншо- му місці. Крім того з'їзд імену- вав з нагоди десятиліття перших почесних членів „Самопоміч“.

Сам з'їзд був помітний своїми добре підготованими звітами, зо-

крема гарним рефератом на те- му найближчих завдань „Само- поміч“ і поправним веденням нарад. Дискусія над звітами про- ходила річево і видержано в то- ні. Темпераменти її учасників бу- ли „утемперовані“, себто вміло опановувані. Недоставало т. зв. творчого патосу та ревелюційних нераз спроб імпровізації у виміні думок. Десятиліття праці устано- ви та ювілейний настрої були причиною цієї зрівноваженої дис- кусії та преспокійної з'їздової ат- мосфери.

З нагоди з'їзду появилось йо- му присвячене число „Нового Світу“, в якому були спроби не тільки підсумовувати десять літ різnorodної та багатогранної

ДЕСЯТИРІЧЧЯ

ЛЕНЕ І НАМГЧУЄ ПЛЯНИ НА МАЙБУТНЄ

ву зміни статуту (доповнення постанов про Головний Товариський Суд і про членів-добродіїв, якщо зложать даток \$100).

Ред. Р. Ільницький розказав про пляни розбудови „Нового Світу” як місячника.

Д-р В. Калина поставив пропозицію від імені Контрольної Комісії на уділення абсолюторії уступаючій Головні Управі; її одноголосно схвалено.

О годині 9 вечером в салі Народного Дому відбувся бенкет, в якому взяло участь 103 особи — учасники З'їзду і запрошені гості. В часі бенкету виголошено низку промов з побажаннями на май-

бутнє та признанням за пророблену роботу та відчитано привіти, що їх прислали: Білоруський Конгресовий Комітет, УВАН, Самостійний Золотий Хрест, УСХС в Мюнхені, Українське Центральне Допомогове Об'єднання в Австрії (Зальцбург), Український Національно - Державний Союз, Управа Відділу „Самопоміч” в Йонгставні, Товариство „Жидачів” в Нью Йорку, довголітний секретар „Самопоміч” і кол. редактор „Нового Світу” д-р Юрій Фединський зі Савнд Бенд, Інд., проф. Яків Моралевич з Шікаго.

Дня 27 квітня відбулась нара-

да нововибраної Головної Управи, на якій розділено обов'язки між поодиноких членів, як слідує: Олександр Гладішовський — секретар, Евстахій Бехметюк — фінансовий реф., Мирон Утриско — організ. реф., Роман Раковський — господ. реф., Іван Базарко — культ.-осв. реф., Стефанія Бартко — реф. сусп. опіки, Володимир Пушкар — реф. молоді для округи Філадельфія, Бодан Ластовецький — реф. молоді для округи Нью Йорк. Члени Управи: Іван Шепарович, Петро Бакович і Іван Гордіюк.

праці „Самопоміч”, але й розкривати пляни її праць на будуче, як у Централі так і по відділах. Дещо з того знайшло свій вияв у прийнятих з'їздом резолюціях.

Найкращим показником і рівночасно найціннішою історичною памятною святкування закінченого десятилітнього періоду досягнень „Самопоміч” є ювілейний альманах „Самопоміч”. В ньому, попри інформаційні статті та основний підхід до оцінки нашої нової еміграції і іміграції в ЗДА в загальному, надруковані подекуди дуже вичерпні огляди праці відділів, а подекуди зовсім невістарчальні і доволі побіжні.

Немало часу приділено в часі того з'їзду кредитовим кооперативам „Самопоміч”, що були позасновувані на базі членства поодиноких відділів „Самопоміч” і для добра та користи їхніх чле-

нів. Цю справу розглянено до подробиць другого дня нарад, причому найбільше уваги присвячено тим перешкодам, які останньо виринули при засновуванні нових кредитівок при деяких відділах.

До нововибраної Головної Управи ввійшли (за малими виїмками) ті самі діячі, що її очолювали дотепер. Всі вони з гарним і багатим досвідом у громадській праці, але під оглядом віку належать за дуже малими виїмками до категорії ветеранів української національно-громадської роботи. Це дає нам своєрідну запоруку, що провід установи знайшовся в надійних і певних руках. Ці люди вже нераз дали доказ, що вони вміють не тільки вести установу, але й її розбудовувати. Треба надіятись, що наша достойна гвардія ветеранів зуміє притягнути до Головної Управи „Самопоміч” і декого споміж

нашої надійної молоді, очевидно при нагоді чергових загальних зборів.

За минулі два роки „Самопоміч” пережила й сумний факт втрати деяких видатних своїх діячів, які передчасно згасли. Жаль тих діячів, але на це нема ради, бо їх все заступається згідно з законами життя тими, які, на думку виборців, найкращі між живими.

По десяти роках поробили ми перші кроки для започаткування нового чергового десятиліття в організації, що записалась добре в книзі історії української спільноти в Америці. Хочемо надіятись і вірити, що друге десятиліття буде далеко більше сприятливе для росту й розвитку „Самопоміч” від попереднього.

Нехай же живе, цвіте і розростається!

НАША ОЦІНКА КОНВЕНЦІЇ УНС

Впродовж цілого тижня від 25. до 31. травня ц. р. радила в Клівленді конвенція УНС-у.

Не будемо тут повторяти того, що вже було про неї написано в українській щоденній пресі. Нашою ціллю є подати кілька спостережень загального характеру.

Передусім треба сказати, що конвенція була добре підготована. Особливе признання належить клівлендцям-союзомцям з п. Шагалою в проводі. Вони подбали про те, щоби делегати чулися добре. Вони організували прогульку до українського городу культури, а вечером того самого дня вдатний бенкет з репрезентативною мистецькою програмою. Ця програма, а особливо танці сумівців і нашої дітвори і прекрасні хори та виступ відомої пари солістів п.п. Баранських викликали щире захоплення так у чужинців, як і у своїх.

Прикре враження робили виступи і постава декого з другої, себто тут вже народженої, гене-

рації. Полишаю на боці такі речі, як бундючний виступ одного з них, який сказав, що старі союзові робітники вимирають, а новоприбулі „не вміють ще працювати по американськи”. Нас вражало що інше. Більша частина делегатів замешкала в гарному готелі Статлера. І зараз на другий день після нашого приїзду симпатичні муриночки, які обслуговували елвейтори, витали нас якнайправильніше вимовленими українськими фразами: „доброго

ранку!”, „до гори!”, „надолину!”, „прошу”, „дякую”, „надобраніч!” Дещо пізніше наші молодші делегати збагатили їх слівник деякими іншими, в їх віку дуже потрібними словами. А в той же час на залі нарад деякі представники тут народжених різким тоном домагалися повторити їм усе, про що говориться, в англійській мові, щоби й вони знали в чому справа...

Можна над цим боліти, але годі їх обвинувачувати за це. Різні

РЕЗОЛЮЦІЇ

Восьмий Делегатський З'їзд Об'єднання Українців Америки „Самопоміч”, що відбувся в десятиліття його існування та праці в місті Нью Йорку, 26 і 27 квітня 1958 року, рішив:

1. Констатувати, що ОУА „Самопоміч” за десять минулих літ виконала велику і різnorodну працю для переселених до ЗДА українців з Європи, а саме:

а) давала новоприбулим інформації про Америку, підшукувала для них помешкання і працю, а багатьом з-поміж них давала грошову допомогу;

б) організувала спонзорів для кандидатів на переселення з таборів в Німеччині та Австрії до ЗДА;

в) опікувалася хворими новопереселеними до Америки, виводила їм допомогу з міських та державних фондів суспільної опіки, переводила збірки для недужих і інвалідів праці в Європі і через МХС в Мюнхені висилала харчові пакунки до Німеччини.

г) організувала через свої Відділи спонзорство над українськими школами, діточими садками, вакаційними оселями і пластовими таборами в Німеччині та Австрії, мобілізуючи на цю ціль фонди серед членів поодиноких Відділів;

д) допомагала своїм членам в стараннях про папери громадянства, при вповнюванні всяких урядових анкет, податкових зізнань, влаштувала для своїх членів виклади, живі газети, товариські сходини, організувала бібліотеки, чи-

тальні тощо: від Відділів „Самопоміч” вийшла ініціатива до організування споживчих і кредитових кооператив на базі свого членства;

е) видавала журнал „Новий Світ”.

2. З'їзд Делегатів з нагоди 10-тиліття цієї багатогранної та успішної праці:

а) рекомендує нововибраній Головній Управі розбудувати та поширити працю в ділянці суспільної опіки для свого членства та поширити допомогую акцію для всіх братів та сестер в Європі, утримуючи й далі тісний зв'язок з УМХС в Німеччині та УЦДОА в Австрії;

б) розбудувати культурно-освітню працю по всіх Відділах: організувати бібліотеки, читальні, живі газети, виставки народнього мистецтва, дбати про розбудову українзнавчих курсів для молоді (під педагогічним наглядом Шкільної Ради УКК);

в) збільшити число членства та старатися при допомозі імпрез культивувати українські побутово-товариські традиції;

г) перетворити двомісячник „Новий Світ” у місячник і подбати про його більше поширення;

д) вжити передбачених статуттом засобів на те, щоби позем праці та престиж ОУА „Самопоміч” підняти на висоту гідну новоприбулих українців, що так високо тримали прапор громадської праці в рідному краю.

НОВОВІДКРИТА УКРАЇНЬКА СЛЮСАРЬКО-МЕХАНІЧНА РОБІТНЯ

KEYS — LOCKS GENERAL MECHANICAL REPAIRS

при 443 E 9th St. (коло Евні А)
NEW YORK 9, N. Y.

має на складі різного роду ключі
і замки.

Виконує всі слюсарські роботи
і напрямки.

могли бути причини, що вони забули мову своїх батьків. Але непростимою є їхня байдужість до рідних справ, яка вийшла на яву при іншій нагоді. Страчено понад пів дня на дискусію над підвишкою передплати за „Свободу“. Її підвищено вкінці з 50 на 65 центів на місяць. Але гірша справа вийшла з „тут народженими“. Вони не обов'язані передплачувати „Свободу“ тільки одержують англomовний додаток „Ukrainian Weekly“. І за цей то додаток домагалася Управа Союзу від них 25 центів місячно. Після довгих дебат запропонував хтось назначити передплату за цей тижневик по 20 центів у місяць. Коли й це не допомогло, заявив один з „новоприбулих“, що вони — новоприбулі — годяться платити за „Свободу“ не 75 цт., тільки \$1.00 місячно, щоби тою надвишкою заплатити для „тут народжених“ „Ukrainian Weekly“. Але і ця пропозиція не придалася ні нащо. Вони з завзяттям гідним кращої справи солідарно відмовилися платити щонебудь за часопис. І на цьому воно і скінчилося.

Ми знаємо, що вони, ті делегати, не відзеркалювали настроїв другої української генерації в ЗДА, яка таки залишилась вірною українським традиціям. Але подумаймо, що сталося б з УНС, коли б він дістався в руки таких делегатів.

Окремий розділ становить відношення союзовців чи пак їх делегатів до т. зв. новоприбулих. Вправді вони — ці „новоприбулі“ живуть у ЗДА пересічно вже 10 років, набули громадянство, позанимали видні, подекуди навіть провідні, місця в американському промислі, торгівлі, шкільництві, в науці, мистецтві тощо, але в очах деяких делегатів все ще „грінори“, незрілі до співучас-

„НОВИЙ СВІТ“ БУДЕ ПОЯВЛЯТИСЯ КОЖНОГО МІСЯЦЯ

Приємно нам повідомити шановних читачів, що від вересня ц. р. наш журнал буде появлятися 15. кожного місяця покищо в незміненому об'ємі і в такому самому форматі.

До співпраці запрошено нових авторів.

Сподіваємося, що членство „Самопоміч“ щиро привітає розбудову журналу і точним сплачуванням передплати запевнить йому тверду фінансову основу.

Це число видаємо у збільшеному об'ємі.

Редакція і Адміністрація.

ти в проводі. Не зважаючи на свою цим разом більшу числову кількість (116 чоловік) делегати новоприбулих не творили окремої групи ані не видвигали ніяких сепаратних домагань. Їхні виступи на конвенції були поправні, річеві, конструктивні. З призначенням належить відмітити факт, що хоч у конвенції приймали участь прихильники й активні члени різних політичних таборів, то вони без ніяких пактів і договорень виступали солідарно, керуючись виключно інтересами нашої спільноти.

Правда, і тут не обійшлося без виймку. Знайшовся один з новоприбулих (д-р Квітковський з Дітройту), який на передвиборчому зібранні одного стейту (Коукус) вихопився чомусь з порадою-апелем до „старих“, щоби вони не допустили до Управи УНСоюзу ні одного представника „нових“. Новоприбулі сподівалися, що так провід як і членські маси самі здогадаються, що не можна понад третину членства Союзу залишити без ніякого представництва в його керівних органах. Але коли появилася листа кандидатів, очолювана місто-предсідником УНС, адв. Пізнаком, а на ній ані одного

прізвища з кругів нової еміграції, тоді „нові“ zareагували. Вони маніфестаційно помогли вибрати містопредсідником кандидата, який в першому голосуванні одержав був менше голосів. Крім того закріплено за д-р Ярославом Падомом пост головного секретаря і вибрано двох першунів у приєднуванні членів до УНС (п. п. Зорича і Одежинського) головними радними. Таким чином від новоприбулих, які становлять понад 1/3 всего членства, вибрано на 4 членів Екзекутивни одного, на 12 радних двох, а на 5 членів Контрольної Комісії ані одного представника нових.

Ще перед конвенцією писали ми в статті п. н. „Дві конвенції“, надрукованій в отсанньому числі „Нового Світу“, що нам не йдеться про заспокоєння пустих амбіцій ані про якусь синекуру. Ми за те, щоб Провід УНС був в руках найвідповідальніших людей, з фаховим знанням і з українським сумлінням. І в тому напрямі досягнуто дещо. Мур пробито. Але УНСоюз занадто велика, заслужена і занадто надійна організація, щоби ми залишили її поза нашою постійною увагою та кож в наступних 4-ох роках.

І. В.

ЗА УКРАЇНСЬКЕ РАДІОМОВЛЕННЯ В НЬО ЙОРКУ

Нью Йорк це не тільки американська і не тільки світова метрополія. Це місто — гігант, також столиця українців в ЗДА, та й не тільки їх. Один журналіст і політичний діяч відвідавши з Європи Америку, після кількомісячної обсервації нашого життя, сказав, що нинішній український Нью Йорк в багатьох відношеннях нагадує передвоєнний український Львів. Тут тепер, так як колись у Львові, містяться головні українські наукові, мистецькі, господарські, громадські і політичні установи. Тут живуть і працюють провідні українські діячі. Звідси, з українського Нью Йорку, розходяться по цілому українському організмі в Північній Америці нерви нашого національного життя. Нью Йорк — це висунений український пост на чужині, це передова ланка в широкому фронті українських сил поза межами України.

На долю Нью Йорку припало не тільки виховувати, ініціювати і вести українське життя — він має ще й репрезентувати. Все, що діється в цьому місті повинно мати шарм столиці, культуру провідного шару суспільності, глибину і повагу української еліти на чужині.

А тимчасом, залишаючи все інше на боці, треба сказати, що український Нью Йорк на відтинку радіомовлення аж ніяк не репрезентативний. Радше провінційний, скорше пасе задніх ніж веде перед. Радіомовлення в Філадельфії, в Шікаго, Торонто куди кращі і багатші, ніж ньюйоркські. Дотепер українська столиця на чужині не репрезентована як слід в етері. Її голос звучить хирляво, думки провінційно. Не вид-

но амбіції столиці, нема образу життя, що пнеться вгору.

На нашу думку злам під цим оглядом повинна зробити „Самопоміч”. Вона ж несе моральну відповідальність за нову еміграцію і її належну репрезентацію! Вона повинна взяти ініціативу в своїй молоді жмені.

Пропонуємо, щоб в ближчому часі був створений в Нью Йорку український Радієвий Комітет зложений з фахових журналістів, музиків і мистців слова. Його завданням буде випрацювати

план української радіогодини і дбати про її високий позем. Коли з-під його плянуючої і фахової руки вийде щось гідного і репрезентативного, то громадянство напевно підтримає добрий почин. Воно ж врешті-решт хоче послухати доброго політичного коментаря, гарної музики і якогось систематичного огляду подій в українському житті. Воно радо буде прислуховуватися до голосу своїх політичних, громадських і господарських людей, тільки хай вже раз постане репрезентативне українське радіомовлення в Нью Йорку!

ДЕ НАШІ КОНГРЕСМЕНИ І СЕНАТОРИ?

(Закінчення з стор. 1-ої)

і найвідповідальнішу частину наших сил на той відтинок, на якому розпочинається нова епоха в житті українських поселенців в ЗДА: на відтинок політичної активності в загально-американському масштабі. Всі більші етнічні групи американського народу мають вже своїх людей в Конгресі. Мають їх ірландці, англійці, жиди, поляки, словаки, а тепер приходить черга на нас.

Наші брати в Канаді випередили нас під тим оглядом. Вони вже від літ мають своїх репрезентантів не тільки по парламентах поодиноких стейтів, але й в центральному федеральному парламенті. В останньому році вони вийшли ще один щабель вище: ді-

сталися до доміняльного уряду в Оттаві, де їх репрезентує Михайло Стар-Старчевський.

Чи ми здобудемо колинебудь такий успіх, як українці в Канаді — невідомо. Але певним є тільки одне: нам треба, ми *мусимо* розпочати в тому напрямі плянову роботу, систематичну, продуману дію. Нам треба добитися того, щоб серед кандидатів в осінніх виборах до Конгресу були також наші люди. І навіть не найважливішим є те, чи ми проведемо на цю каденцію нашого кандидата чи ні. Істотним є, щоб ми зважилися на той шлях, щоб ми вийшли з нашого гетта і розпочали нову епоху в житті нашої заокеанської громадськості.

Кредитові кооперативи „Самопоміч” можуть стати найсильнішою зброєю українців в ЗДА. Допоможіть їй кувати!

Несіть Ваші гроші до Вашої установи!

ВІСТІ З "САМОПОМОЧІ" В НЬО ЙОРКУ

ЧИСЛО 16.

ЧЕРВЕНЬ 1958

800 ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ ЗА СІМ РОКІВ ПРАЦІ

Дня 18. травня ц. р. нас трох делегатів від Кредитової Кооперативи в Нью Йорку брало участь в бенкеті з нагоди посвячення найкращого в світі українського шкільного будинку: української католицької школи св. Юра в Нью Йорку. Бенкет відбувся в просторій, модерній руханковій залі. Сім літ тому, 19. травня 1951 р. ми сиділи на тому самому місці в старій, примітивній, але самотній в той час українській залі на „давнтавні“, на основуючих зборах кредитової кооперативи „Самопоміч“ в Нью Йорку.

Коли я замовляв залю на ту ціль в парохіяльній канцелярії св. Юра, о. Василь Ваврик ЧСВВ. побажав нам успіху. „Може колись дастьте позичку і нашій церкві, як зачнемо будувати нову школу“ — сказав о. Василь. Я подякував за побажання, але висловив сумнів, чи наша кредитівка зможе колинебудь фінансувати такі великі задуми, для яких зрештою є в Нью Йорку могутні банки.

Я дуже помилився, бо не проминуло навіть 6 літ від тої розмови, як наша кредитівка позичила на будову школи св. Юра 138.000 дол. Хоч розпочала діяльність 1. червня 1951 року з капіталом 305.00 дол., що його зложило 37 членів-основників, в березні 1957 року вона могла вже без труду дати позичку в такій висоті. З другого боку, хоч в Нью Йорку є стільки могутніх банків, жаден з них не хотів в тому часі

дати позички на будову школи, так, що приходилося з браку грошей припинити будову на неозначений час, а це було би спричинило біля 200.000 додаткових витрат.

Я не хочу тут підносити заслуг нашої кредитівки для цієї великої справи. Отці Василіяни вже декілька разів в церкві та на інших місцях про це згадали і зложили подяку. Зрештою наша кредитівка також чимало скористала на тій трансакції — не тільки у формі відсотків, що їх сплачує церква св. Юра точно щомісяця разом з умовленими ратами на капітал, але ще більше в opinii нашого членства та цілої української громади в Нью Йорку, бо це ж для її дітвори побудована ця прегарна школа. Треба сподіватися, що вона виховає покоління, котре буде підготованим до того, щоб перебрати наші надбання, а в тому і кредитівку „Самопоміч“ і розбудувати їх для добра нашого народу. Тут треба тільки ствердити, що не зважаючи на всі ті величезні багатства та можливості, що їх має наша прибрана батьківщина, українська громада може розраховувати в першу чергу на власні засоби, якщо не хоче залишатися на леді при першій нагоді. А ті засоби можна здобувати тільки спільним, організованим зусиллям, як це видно і на прикладі нашої Кредитівки в Нью Йорку.

Закінчуючи на 1. червня 1958 р. рівно 7 літ діяльності — вона нараховувала вже 1301 членів,

Федеральна Кредитова
Кооператива

„САМОПОМІЧ“ В НЬО ЙОРКУ

Адреса: SELF RELIANCE (N. Y.)
FEDERAL CREDIT UNION
68 E. 7th Street
NEW YORK 3, N. Y.
Tel.: GRamercy 3-7310

ГОДИНИ УРЯДУВАННЯ

ВІВТОРОК	2-5 по пол. і 6-8 веч.
СЕРЕДА	2-5 по пол.
ЧЕТВЕР	2-5 по пол.
П'ЯТНИЦЯ	2-5 по пол. і 6-8 веч.
СУБОТА	2-5 по пол.

котрі мали \$804.113.00 ощадностей, то є пересічно \$618.00 на одного члена. Це не багато, менше ніж 5% українського населення в Нью Йорку і не великий відсоток його ощадностей, зложених по різних банках. Але коли пригадати той мур недовір'я, легковаження, байдужості, який оточив новоосновану кредитівку тому 7 літ, то треба ствердити, що за той недовгий час досягнуто досить багато. За 7 літ уділено членам 1.668 позичок на суму дол. 1.590.153, виплачено \$45.165 дивіденди. З того \$17.666.00 за 1957 рік. Родини померших членів одержали \$6.822.00 з безплатної асекурації ощадностей на життя і з безплатної асекурації покрито позички померших в сумі \$3.409.

Українські громадяни Нью Йорку і околиці чимраз більше приходять до Ф. К. К. „Самопоміч“, бо знають, що в кожній грошовій потребі, вона їм допоможе.

Р. Раковський

ЧИ СПРАВДІ НАЙКОРИСНІШЕ?

„Складати гроші чи позичати — найкорисніше в своїй кредитивній кооперативі” клич, що лунає зі сторінок української преси в ЗДА. Правда це, чи тільки пропаганда?

Коли мова про складання оощадностей — то безумовно це правда. Бо наші кредитівки поза опроцентуванням оощадностей у висоті не нижчій як місцеві банки, дають ще й безплатну асекурацію на життя, а цього не дає жадний банк. Але яка може бути користь з позички взагалі? Це ж означає, що людина витрачує гроші, котрі щойно в майбутньому має заробити і повернути та ще з відсотками. І справді, коли нпр. бачите реклами летунських ліній, що заохочують до далеких прогульок, мовляв: „лети зараз, заплатиш пізніше”, то ясна річ, що такий кредит корисний для летунських ліній, для готелів, ресторанів та інших підприємств, що тягнуть зиски з туристичного руху, але ніколи для легкодушної жертви такої пропаганди.

Останніми роками були ми свідками великого „буму”-зросту виробництва, зисків компаній, заробітків і цін на товарі. Рівночасно задовження за куплені на сплати авта, телевізори, холодильники і т. д. зросло до нечуваних розмірів. Ця рабункова господарка для осягнення негайних зисків без огляду на пізніші наслідки привела до постійного обезцінення долара і до теперішньої господарської „реcesії”.

І коли тепер як лікарство проти тої реcesії кинули клич: Купуйте! То нам треба додати: „купуйте то, що необхідне і уникайте задовження”.

Позичка часом необхідна і корисна.

Передусім позичка на підприємство або на закуп реальности. Чимраз більше наших громадян береться до ріжних дрібних підприємств, в більшості з добрим успіхом. Наша кредитівка була і є для них найвигіднішим джерелом кредиту, бо банковий кредит для них тяжко доступний. Часто необхідно купити негайно авто, холодильник або інші предмети, а нема готівки. Тоді все краще позичити гроші в кредитівці ніж поносити високі кошти фінансування при закупні на сплати.

Але й позатим виринає часто запотребування кредиту на різнородні потреби, котрих не можна відкладати, як от витрати на навчання дітей, на лікування або хочби виїзд на вакації.

Сума позички:	на 6	12	24	36 місяців
\$ 100 по	17.26	8.89		
\$ 300 по	51.77	26.66	14.12	
\$ 500 по	86.28	44.43	23.54	
\$2000 —	—	—	—	65.10

Як бачимо — за позичку 100 дол. до сплати в 12 місячних ратах по 8.89 дол. треба заплатити 106.68 дол. Отже відсотки виносять 6.68 дол. за рік, а за позичку 500 дол. в 12 місячних ратах по 44.43 дол. треба заплатити разом 533.16 дол., в тому 33.16 дол. відсотки, то є 6.53 дол. від 100 дол. за один рік. Однак більшість позичаючих воліє сплачувати відсотки з долини при сплаті рат, бо така позичка є „отворена”, її можна сплачувати скорше як умовлено. Тоді відсотки числиться у висоті 1% місячно від довжної суми. При сплаті позички 500 дол. в 12 місячних ратах тим способом перша рата буде вино-

На всяку продуктивну, господарську або корисну ціль наша кредитівка дає позички — скоро, без зайвих формальностей та на догідні сплати.

Скільки така позичка коштує? Є різні роди позичок і від того залежить висота відсотків.

Особисті позички.

Це позички видані на довжні ноти. Згідно з вимогами закону про федеральні кредитові юнії позичка у висоті понад 400 дол. мусить бути забезпечена одним і більше ручителями, або заставом на вартісних предметах (т. зв. четтел моргедж). Нижче подана табелька виказує висоту рати разом з відсотками, якщо довжник хоче сплачувати позичку в рівних місячних ратах:

ситу 41.66 дол. на капітал і 5.00 дол. відсотки, разом 46.66 дол., при кожній дальшій раті відсотки будуть менші округло на 42 центи, тому що довжна сума зменшується. За рік це винесе округло 6.50 дол. від 100 дол. позички. Виходить, що *нарахування відсотків у висоті 1% місячно з долини від довжної суми є рівнозначне з нарахуванням 6.5% річно з гори і розділенням на 12 рівних місячних сплат.* Банки часто рахують 6% річно і відраховують від капіталу, так що позичаючий дістає на руку тільки 94 дол. від 100 дол. позички до сплати в 12 рівних місячних ратах і то знов же рівнозначне з

КОНКУРЕНЦІЯ ЧИ СПІВПРАЦЯ

Цього року померло вже двох членів нашої кредитівки у віці 69 і 62 літ.

Вдова по першому покійникові одержала асекураційну премію в сумі 300 дол., то є 50% від 200 дол., котрі покійний вложив на ощадність перед закінченням 64. року життя, і 25% від 800 дол., вложений після того. Друга вдова одержала асекураційну премію в сумі 750 дол., то є 75% від 1.000 дол., котрі покійний вложив перед закінченням 59 років життя.

Коли би ці ощадности були зложені в якімнебудь іншим ощадностевім банку, то вдови не одер-

жали би ніяких асекураційних премій, бо хоч ці банки широко пропагують асекурацію на життя, то за неї треба окремо платити і то доволі багато. Цим і відрізняється наша кредитова кооператива від кожного іншого ощадностевого банку. Вона опроцентовує ощадности членів в тій самій висоті що й інші банки ощадности (тепер 3¼%), а крім того оплачує за члена асекурацію на життя у висоті його ощадности (однак не вище 1.000 дол.) на підставі групового контракту з Cuna Insurance Society.

Оплату нараховується з кінцем місяця від суми ощадностей.

Наші громадяни чимраз більше користають з тої виїмкової можливости безплатного забезпечення на життя і є вже деякі родини, котрі поголовно мають ощадности в нашій кредитівці і тимсамим відповідне забезпечення на життя.

Однак було би великою помилкою через те, не забезпечуватися в наших братських союзах або відмовлятися від дотеперішнього забезпечення — дарма що за нього треба платити.

Якнайбільше забезпечення на життя — це засада, котру повинні пропагувати братські союзи в дружній співпраці з нашими кредитовими кооперативами.

нарахуванням 1% місячно з до-
лини. Назагал опроцентування
позичок в банках — за виїмком
деяких спеціальних родів пози-
чок — не є нижче ніж в нашій
кредитівці. В порівнянні до пози-
чок у фінансових компаніях в на-
шій кредитівці відсотки два до
три рази нижчі. Досить порівна-
ти нашу табельку сплат з табель-
кою великої фінансової компанії,
котру можна побачити у вагонах
підземки.

При позичках понад 1000 дол.
наша кредитівка нараховує 3/4%
місячно від довжної суми, що пе-
ревищує 1000 дол. Тому при
сплаті позички 2000 дол. в 36 мі-
сячних ратах по 65.10 дол. треба
заплатити разом 2.343.60 дол., в
тому відсотки 343.60 дол., то ви-
ходить *тільки 5.73 дол. від 100
дол. позички за один рік.*

Всі особисті позички обезпече-
ні не тільки на випадок смерти,
але також на випадок постійної
непрацездатности довжника, що
відтягує його родину і ручите-

лів. Асекураційні кошти покри-
ває сама кредитівка.

*Ще дешевші є позички на під-
клад уділів, себто забезпечені
ощадностями дотичного члена.
Відсотки від тих позичок нарахо-
вується у висоті 1/2% місячно
від довжної суми, що виносить
3.25 дол. від позички 100 дол.
при сплаті в 12 місячних ратах.
При таких позичках очевидно не
потрібно ручителів і їх полага-
джується змісця протягом де-
кількох хвилин. Замість вибира-
ти в разі потреби ощадности,
чимраз більше членів воліє затаг-
нути позичку, бо таким чином
оминається втрату належних від-
сотків від ощадностей та змен-
шення асекурації на життя. Де-
хто затагає позичку і вкладає цю
суму на ощадність, підвищуючи
таким чином також суму свого
забезпечення на життя. Зокрема
це важне перед закінченням 54,
59, 64 і 69 роком життя, щоби за-
хопити вищий відсоток забезпе-
чення (100 проц. зглядно 75, 50*

і 25 проц.). Наприклад, коли
член кілька днів перед закінчен-
ням 69 років життя, себто перед
70-літніми уродинами доповнить
свою ощадність до висоти 1.000
дол., то набуває асекурацію на
життя у висоті 250 дол. як довго
не вибере цієї ощадности і то
зовсім безплатно. В тому віці
тяжко вже набути асекурацію на
життя навіть за дорогі гроші.

*Позички під застав реальностей
(моргеджі).*

Закон про федеральні кредито-
ві юнії обмежує реченець сплати
позичок найдальше до 3 років.
Для позичок на закупно будин-
ків чи інших реальностей той ре-
ченець часто є закорткий з огля-
ду на високу суму позички. А од-
нак деколи вигідно брати позич-
ки на моргедж в нашій кредитів-
ці, зокрема коли потрібна сума не
надто висока, або на другий мор-
гедж, бо таких позичок інші бан-
ки не дають.

Позички на моргеджі опроцен-
товується на 1/2% місячно, од-

Инж. Іван Гурик

РЕВІЗИЙНИЙ СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ У ЛЬВОВІ

Реферат виголошений на святочному Зібранні в Нью Йорку з нагоди 50-ліття від його заснування.

(Продовження)

Українські кооперативи творили перед першою світовою війною 31.9% всієї кооперації, а вже перед другою світовою війною 60%.

Для ілюстрації подаємо ще такі дані:

В 1938 р. було на ЗУЗ 3390 кооператив, 600 тисяч членів і 24 тисячі платних працівників.

Селяни творили 87% членів, себто 522.000. Жінки становили 13% членів або 78.000 осіб.

Молочарська кооперація: Матросоюз мав 56 власних крамниць по містах, з чого 2 поза українською територією (Катовиці і Бельськ) та об'єднував 136 районних молочарень з 205.000 членів.

Міська споживча кооперація: Народна Торгівля мала 18 філій по містах та об'єднувала 130 міських кооператив.

Кредитова кооперація: Центробанк і 115 Українбанків та 469 кредитових і 11 урядничих кооператив. Їх фінансовий стан в 1935/36 рр. (новіших даних на жаль немає):

Білянсова сума Централі і Українбанків вносила 15.603.000 зл., власні фонди 4.760.000 зл., вкладки ощад. 7.101.000 зл., по-

нак кредитівка не забезпечує їх на випадок смерті, хіба що довжник сам захоче оплачувати премії.

У всякій грошовій потребі звертайтеся з довір'ям до кредитової кооперативи „Самопоміч“, бо її завданням є якнайкраща обслуга своїх членів.

зички 10.406.000 зл. Білянсова сума Райфайзенок вносила 2.772.000 зл., вл. фонди 1.060.000 зл., вкладки ощад. 1.417.000 зл., позички 2.379.000 зл. Білянсова сума Урядничих кооператив вносила 154.000 зл., власні фонди 6.000 зл., вкладки ощад. 90.000 зл., позички 105.000 зл.

В міру матеріального і організаційного зросту української кооперації розвивалася і її надбудова Ревізійний Союз Українських Кооператив.

В 1914 р. він мав всего 14 платних службовців, в 1932 р. 80, а в 1939 р. було їх вже понад 100; бюджет виріс майже до 500.000 зл. (в 1932 р. 400.000 зл.).

Він мав свій власний дім у Львові при вул. Технічній, закуплений українською кооперацією коштом 70.000 зл. Тут працював провід нашої кооперації, очолюваний Президією і Радою на чолі яких стояв сен. Юл. Павличковський, та Дирекцією на чолі з сен. Остапом Луцьким. Другим директором був Микола Капуста а його заступником І. Грабар. Третім директором був І. Филипович, а його заступником Р. Левицький. Статистичним Відділом керував Андрій Жук. Правничим Відділом керував адвокат Корчинський, по його смерті Др. Бречко. Організаційний Відділ провадив Зен. Пеленський.

Суспільно-економічний та кооперативний місячник „Кооперативна Республіка“ був під редакцією д-ра Карла Коберського „Господарсько-коопер. часопис“, орган для управ кооператив, ре-

дагував Софронів Левицький. Крім того появлявся популярний часопис „Кооперативна Родина“.

В 1937 р. відкрито власну кооперативну школу — 3-річний кооперативний ліцей, а крім того Ревізійний Союз ще й провадив кооперативні кореспонденційні курси і в цей спосіб підготовляв нові кадри для зростаючої кооперації.

РСУК був членом Міжнародного Кооперативного Союзу і брав участь в міжнародних конгресах.

Треба ще згадати про українську кооперацію на Буковині і Карпатській Україні.

Перша райфайзенка на Буковині була заснована 1889 р. в Ратранчі під Чернівцями. В 1903 р. був заснований в Чернівцях союз хліборобських спілок „Селянська Каса“, як організаційний, фінансовий та ревізійний осередок. Вже 1912 р. було 174 кредитових кооператив. З приходом румунів в 1918 р. (листопад) українська кооперація занепадає, а згодом під натиском влади цілком перестає діяти. „Селянська Каса“ перетворилася в 1924 р. на Північно-Буковинський Банк, акційну спілку, з капіталом 3 мільйони леїв (15.000 амер. доларів) та 10 мільйонів (50.000 ам. дол.) тихих резерв.

Перша кооператива на Карпатській Україні була заснована 1898 р., заініційована мукачівською експозитурою мадярського міністерства хліборобства. Ця кооперація мала більше допомоговий характер і дуже повільно розвивалася. Всетаки в 1916 р. було там 344 кооператив, в тому числі 208 кредитових з 53.000 членів, 86 споживчих та 50 інших. Вони належали до мадярських кооперативних централей. З

переходом Карпатської України до Чехословаччини кооперація і далі слабо розвивалася. В 1932 р. було всего 418 кооператив, в тому 174 кредитових, 89 споживчих, 22 господарські та 131 інших. Їх очолювали 2 центральні: Красвий Дружественний Союз (оснований 1925 р.) як єдина централія організаційна, кредитова та ревізійна і Торговельний Союз Господарських Дружеств для торговельно-споживчих кооператив.

КООПЕРАЦІЯ ПІД ЧАС ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

З приходом советської армії на зах. укр. землі і прилученням їх до радянської України, українська кооперація перестала існувати. Кредитову кооперацію націоналізовано і зліквідовано. Це саме сталося з молочарською та промисловою кооперацією. Міська споживча кооперація або була націоналізована і передана державним торговельним установам (Міськийторг), або була перебрана радянською кооперацією разом з Окружними та Повітовими Союзами, що стали базами Районових Споживчих Спілок (Райспоживспілки). На базі Ревізійного Союзу Укр. Кооператив, Центросоюзу постала Львівська Обласна Споживча Спілка (Облспоживспілка), а на базі Подільського Союзу Кооператив в Тернополі, Окружного Союзу Кооп. в Станіславові і Повітового Союзу Кооп. в Дрогобичі постали 3 Обласні Споживчі Спілки в цих містах. Кожній із них підлягало 35-38 Районових Споживчих Спілок, а тим знову по 15-25 сільських кооператив.

На частині українських земель, що опинилися під німецькою окупацією (Лемківщина, Холмщи-

на і Підляшшя), в осені 1939 р. було всего 161 слабеньких, підупалих кооператив. Завдяки праці частини укр. кооператорів та інтелієнції, за 1 рік було вже 1000 низових кооператив, 11 повітових союзів і 1 Окружний Союз Кооператив (в Сяноці). Українбанк в Ярославі з філіями в Кракові і Люблині. Господарсько-Торговельною централею була Українська Акційна Спілка в Кракові. Організаційне керівництво належало спершу Кооперативній Секції при Українському Центральному Комітеті в Кракові, а відтак перейшло до 2 ревізійних відділів в Кракові (керівник інж. Фостаківський) і в Люблині (інж. Мельничук).

Коли в наслідку німецько-советської війни німецькі війська окупували зах.-українські землі, українські кооператори врялися з великим запалом до відбудови кооперативного життя з вірою, що постане незалежна українська держава. Майже з нічого від-

новлено мережу нашої кооперації, так сказати б, через ніч.

Не зважаючи на перепони зі сторони німецького окупанта, на брак товарів та регламентацію збуту сіль.-госп. продуктів, вже на початку 1944 р. було 4.624 кооператив, 800.000 членів, 1.500 мільонів зл. оборотів і 28.000 платних працівників.

Хоч українська кооперація була під строгим наглядом німецької влади і була змушена виконувати накинута їй ролі при стяганні контингентів сіль.-господарських продуктів, то всетаки провід її зумів проводити таку політику, що йшла виключно по лінії українських інтересів. Українська кооперація не допускала до надмірного стягання контингентів, зберігала українське село перед руйнуваннями, допомагала в міру можливості УПА чи то товарами, готівкою чи с. г. продуктами, а українському міському населенні передусім с. г. продукта-

(Закінчення на стор. 20-ій)

ВАКАЦІЙНА ОСЕЛЯ

CATSKILL PARK FARM in Lexington (GREEN COUNTY), N. Y.

положена в центрі Кетскільських гір, чинна від червня до кінця серпня. Ясні просторі кімнати з гарячою і зимною водою, натрисками. Лобіжний і здоровий харч. Глибока купіль для пливачів. Осібна пляжа для соняшних нагрівань. Догідні можливості прогульок, риболовлі та забав для молоді.

Цінг умірковані — для дітей знижки.

Ближчих інформацій уділять:

Никифорьяк Анна, 233 East 9th St., New York 3, N. Y.

Курандяк Любомира, Catskill Park Farm,
Lexington-Hunter Rd.

Tel. 2678.

УКРАЇНЦІ В РОЗБУДОВІ

СТОРІНКА ПРИСВЯЧЕНА КУПЦЯМ, ПРОМИСЛОВЦЯМ І ПРОФЕСІОНАЛІСТАМ.

УКРАЇНЦІ В ТЯЖКОМУ ПРОМИСЛІ КАНАДИ

(Нові емігранти зважуються на велике діло)

Останніми роками питома вага українців в Канаді щораз більше зростає. Вони помітно поширили свої впливи в адміністрації країни (багато українців є мейорами міст і вищими урядниками в міських радах), в її політичній репрезентації (посли до провінційних парламентах, міністристейових урядів) і зокрема в найвищих репрезентаціях країни в Оттаві (в федеральному парламентах і в федеральному уряді). Вперше в історії української еміграції, українець став міністром впливової західньої держави.

Рівнобіжно до цього відродження вросання українців в державне життя Канади, широко розгортається їх ініціатива також на відтинку вільних професій і господарського життя країни. Щораз більше появляється в канадських містах українських адвокатів, лікарів, інженерів тощо. Поруч з тим українська стихія „заливає” канадські міста безліччю торговельних станиць, більших і менших крамниць, торговельних представництв, а також фабрик і більших індустріальних заводів. Нова еміграція (незадоволена становищем фабричного робітника) серед великого напруження волі й енергії будує для себе власні варстаті праці і в той спосіб творить підвалини для тривалих впливів українського елемента в канадському житті.

Цінним є і те, що розбуджена

творча амбіція українських піонерів не задовольняється здобутим, але посягає по щораз то нові успіхи. Останніми роками українські нові емігранти зважилися застромити свій прапорець на конаминах важкої індустрії. Перша спроба зроблена в тому напрямі в східній Канаді обіцяє завершитися повним суцесом і тим самим відкрити браму в незнаний нам світ важких машин, копалень і мільйонових оборотів. Маємо тут на увазі українсько-французьку фірму Continental Iron & Titanium Mining Limited. Є це копальня титанієвої руди, положена 240 миль на північний схід від Монреалю, над рікою св. Лаврентія.

Ще перед трьома роками в французько-канадському селі St. Urbain ніхто навіть не думав, що там може постати зав'язок могутньої титанієвої копальні. Доки не прийшли туди українські

інженери Микола Солодуха і Михайло Звонко в селі було тихо, місцеве населення не мало де заробити і тільки зимою вирушало в ліси, як дроворуби. Тепер дають йому працю українські підприємці, а місцеві французькі власті їх цінять за гуманний підхід до робітника. За час існування української копальні місцева залізнична станція заінкасувала за перевіз руди кругло один мільйон доларів. Не дивниця, що українці тішаються в околиці широкою популярністю.

Як ви зважилися на таке велике діло? питаюся інж. Солодухи, головного інженера Continental Iron and Titanium. Та ж тут треба величезних капіталів, мільйонів доларів, потужних машин, сотні рук до праці! А Ви і Ваші співробітники це — хіба не помиляюся — бідні емігранти, що крім запалу не мають нічого більше. Инж. Солодуха дивиться на мене і каже: Ви праві і ні. Праві в тому, що ми бідні, але при тому Ви забуваєте, що ми

КІЛЬКА СЛІВ ПРО НОВУ СТОРІНКУ „НОВОГО СВІТУ”

Від нині „Новий Світ” збагачує свій зміст ще одною сторінкою під назвою „Українці в розбудові”. Так, як було заповіджено в попередньому числі (гляди стаття Р. Ільницького: „Новий Світ” в ювілейному році) будемо від тепер постійно поміщувати матеріали, які стосуються господарської розбудови українців у вільному світі і головно в ЗДА і в Канаді. Тут знайде своє відзеркалення приватна ініціатива українських купців і промисловців, що побіч кооперативної розбудови є другим могутнім філіаром нашої господарської сили на чужині. Запрошуємо до співпраці наших господарських пляновиків, поодиноких купців і промисловців і їх організації. Будемо вести нашу працю під кличем: приватна ініціатива — соціальна людина!

Автоколони відтранспортовують руду з української копальні.

знаємо своє діло, що ми вже щось в житті робили і що маємо коло-сальний досвід. Тут в Канаді і в ЗДА ціниться більше ініціатива, сильна воля і енергія ніж гроші. Хто має фаховий вишкіл і духові вальори тому гроші довірять. І справді: інж. Солодуха має великий досвід. Уроженець Галичини, він студіював перед першою світовою війною на техніці у Відні. Війну перебув в рядах австрійської і галицької армій. Після революції залишився в Києві і закінчив там технічні студії. Дуже скоро вибився на одного з видатніших інженерів Советського Союзу і вложив багато енергії і знання в розбудову молодого українського промислу.

В дальшій розмові довідуся про початки копальні і про пляни на майбутнє.

В 1953 році двох наших інженерів розпочали дослідження теренів в багатій долині ріки св. Лаврентія. Шукали за родовищами титанієвої руди. Верчення в горах виявили поважні зложжя. Спираючись на відкритих багатствах, канадські власті дали дозвіл на випущення акцій і на їх розпродаж між заінтересованими.

Допомогли також грішми і фахівцями товариства українських інженерів в Торонто і в Монтреалю. Першими зібраними фондами сфінансовано дальші дослідження терену. Сконстатовано 20 мільйонів тон титанієвої руди і на підставі того випущено ще один мільйон акцій. В скорому часі і їх розпродано, а тоді дирекція Спільки рішила ся на дуже відважний крок: закупила за 900 тисяч доларів 2300 гактаарів землі, на яких стверджено наявність титанієвої руди. В сусідньому містечку Baie St. Paul закуплено велику парцелю і вибудовано на ній адміністративні будинки і заінстальовано машини для перерібки руди на торговельний продукт.

Нині в Baie St. Paul, в українському підприємстві, великий рух: гудуть десятки авт., що привозять руду і відвозять готовий продукт до залізничних вагонів, які стоять до диспозиції на рейках збудованих за власні кошти. Шумлять конвеєри і „знімають крик” потужні ламачі камінних брил руди. На подвір'ю розміщено тисячі тон готового продукту,

що чекає на диспозицію відборців.

Як у Вас з замовленнями — чи маєте трудність з організацією збуту? — питаюся інших інженерів, ще керують роботою в бюрох і на дворі. Цього року ми вже дістали замовлення на 100 тисяч тон руди — дістаю відповідь. Головним відборцем є атомові реактори в ЗДА, що вживають ільменіту до ізоляції перед радіоактивними лучами. Вживають його також при будові підводних проводів в північно-американських і канадських озе-рах.

Але продаж ільменіту є тільки першим етапом на шляху розбудови української копальні. Всі зусилля наших інженерів йдуть в тому напрямі, щоб відділити від оксиду заліза оксид титану і продавати його в формі білого крейдового порошку. Такий продукт є на кілька разів дорожчий від ільменіту і знаходить широке застосування в хемічному промислі, головно при виробі фарб, гум, паперу, текстилів тсщо. Инж. Солодуха виготовив власну методу видобування такого порошку і сподівається опатентувати її ближчими тижнями. Коли це станеться, то продукція титанієвого оксиду зазнає великого прогресу не тільки в нашій копальні, але й у цілому світі.

Українські інженери стараються розбудувати підприємство українськими капіталами, але це тільки частково їм вдається. Велику частину акцій закупили французи, так, що український капітал перевищає французький всего тільки на 2%. В дирекції спільки засідають нині 7 українських директорів і 6 французів. Також ціла адміністрація і фактичне технічне і комерційне керівництво спочиває в українських ру-

Загальні Збори Відділу в Ньюарку, Н. Дж.

В дні 23. лютого 1958 р. відбулися IX зчерги загальні збори Відділу. Присутніх 54 особи.

В імені уступаючої Управи звітував голова др. Володимир Бемко: праця уступаючої Управи охоплювала харитативну, переселенчу, шкільну і культ.-освітню ділянки, а крім того, господарську і співпраці з існуючими в Ньюарку товариствами та установами.

До харитативної ділянки належав реферат суспільної опіки (п. А. Хомова) і правових порад (радн. Т. Олесницький, урядовець Відділу). На харитативні потреби зібрано 1.300.00 дол.: розділено між залишенців в Європі, потребуючих на місці та на допомогу щойно прибулим до ЗДА. Відділ правових порад полагоджував адміністраційні формальності, а в тому виповнював карти зголошень для не-горожан, виготовлював податкові зізнання, полагоджував формальности в американських урядах суспільної опіки тощо. Потребуючі дістали від „Самопомочі” 1.207.00 дол. в формі безпроцентової позички.

Переселенчий реферат (очолював його мгр. Я. Яворський) збирав ашуранси для імігрантів з Європи. У звіттовому

році зібрано 78 ашурансів, завдяки яким прибуло до Ньюарку 38 родин. Їм підшукано помешкання та уділено грошеву допомогу на прохарчування на протяг перших тижнів. Переселенчий реферат співпрацював тісно з рефератом суспільної опіки. В травні акція переселенча закінчилася, а тим самим припинив працю переселенчий реферат.

В заряді культ.-освітнього реферату (проф. Д. Горняткевич) відбулися доповіді: „Беатифікація Раба Божого Кир Андрея” — проф. др. Г. Лужницький та „Марко Вовчок — у 50-ліття смерті” — проф. К. Кисілевський. Управа була в тісному контакті з дирекцією українознавчих курсів в Ньюарку.

Місто-голова „Самопомочі” др. М. Гой, який очолював господарський відділ доложив чимало труду, щоб оснувати кредитівку. Внесено прохання про одержання „чартеру” (затвердження статуту) до „Нью Джерзі Кредит Юні-

он”. В квітні 1957 р. його передано до федерального уряду у Вашингтоні. В цій же справі йшли старання з боку Управи в Елізабет в Біро оф Федерал Кредит Юніонс”, а також в Нью Йорку. У Вашингтоні інтервеніювала в цій справі також Головна Управа „Самопомочі”. Остаточна справа й досі не полагоджена та натрапляє на перешкоди з боку американських урядових чинників.

В біжучому році було дійсних членів (таких, що платили вкладки — 6.00 дол. річно) 102; „паперових” 200 осіб. Членство у нашому відділі вагалось: 50 членів у 1949 р.; 450 членів в рр. 1950-1953. Таке колибання можна пояснити тим, що в початках масової еміграції до ЗДА кожний шукав поради; згодом потреба в помочі згл. в правній пораді зменшувалася, а з тим і зменшувалось заінтересування товариством. За весь час існування Відділу (як виказує касова книга) виплачено 4.340.00 дол. на допомогу потребуючим на місці; в тому самому часі на харитативні цілі в Європі вислано 4.920.00 дол.

У звіттовому році баянс виказав, що

ках. Та тільки як довго? Коли український капітал не поцікавиться блище першою українською копальнею у вільному світі, то може статися таке, що вона перейде в французькі руки. А це була б велика шкода. Перша спроба українців закріпитися в важкому промислі Канади зазнала б краху.

І ще одно треба памятати українцям: справжні впливи на Заході ми будемо мати аж тоді, коли здобудемо серйозніші успіхи у великому промислі. Аж тоді ми зможемо всюди виступати, як рівний з рівними.

Перший український прапор на коминах великого промислу Канади мусить там втриматися!

Роман Ільницький

УПРАВА ВІДДІЛУ О. У. А. „САМОПОМІЧ” В ЙОНГСТАВН, ОГАЙО.
Сидять зліва: пп. К. Бульван — член Контр. Ком., М. Штинь — містогорова, д-р Р. Стахура — голова, п-і В. Стахурова, б. арт. театру М. Садовського — режисерка Драм. Гуртка, п. О. Рибалт — секретар. Стоять зліва: пп. І. Ліцак — скарбник, В. Прокопик — голова Драм. Гуртка, М. Федьків — член Драм. Гуртка. Неприсутні на знімці: пп. М. Леник — член Управи, М. Мартинишин — голова Контр. Ком., М. Копчик — член Контр. Ком.

ДОПОМОГА ЗАЛИШЕНЦЯМ В ЕВРОПІ

Саме тепер приступаємо до переведення нової зеленосвяточної збірки на допомогу залишенцям в Європі. Жертводавці мають право знати, як ця наша допомога виглядала дотепер.

Зі звіту (сголошеного в ювілейному альманаху „Самопоміч“) знаємо, що за десять років нашої діяльності ми зібрали і вислали для наших залишенців готівкою \$20.385.19, а до УМХС і УЦДОА в Зальцбургу 4.525.50 дол. Правда, не є це багато, але постійна, щорічна допомога має також моральне значення, бо доказує, що американські українці не забули за своїх товаришів не долі і співчують з їх незавидним становищем.

майно Відділу вносить 2.376.00 дол., тобто в порівнянні з минулим роком майно зросло на 902.00 дол. Задовжень Відділ не має.

Касовий звіт дістали на письмі всі члени.

У звітному році влаштовано 4 імпрези (імпрезовий реферат очолювала пані mgr. І. Левкович). Управа відбула 18 засідань.

Голова Контрольної Комісії др. П. Богданський ствердив, що активність Відділу помітно поширилася. Він висловив подяку уступаючій Управі, зокрема скарбникові п. В. Кузикові за взірцеве ведення касової книги та поставив вимоги на уділення абсолюторії.

Після дискусії над звітом і після промови Делегата Головної Управи п. Ю. Ревая, присутні схвалили абсолюторію Управі та вибрали нову у такому складі:

Голова: др. В. Бемко, *члени управи:* п-і Я. Олесницька, др. М. Гой, др. О. Слоневський, інж. О. Лисинецький, радн. Т. Олесницький, В. Сигалів, М. Паленицький, mgr. Б. Шараневич, дир. В. Кузик.

До Контрольної Комісії увійшли: п.п. ресент М. Мосора, др. О. Андрушків.

В. В.

Про це, як цю нашу допомогу розділюється, довідемося зі звітів УМХС і УЦДОА, що ми їх дістаємо щомісяця з Мюнхену і Зальцбурга.

Отже у звіті УМХС за квітень б. р. повідомляється, що готівкою дістали допомогу 321 особи на суму \$4.333.51, 33 дітей на суму \$871.63, 22 інваліди на суму \$315.00. Амбулаторія прийняла в квітні 202 пацієнтів і роздала ліків на \$572.25. Разом готівкою \$6.092.39. Одягів роздано на суму (по мінімальній оцінці) \$467.00. Разом \$6.559.39.

До УМХС звертаються за допомогою петребуючі українці з усіх закутків світу, а також Польщі, тому запотребування є щораз більші і наша жертвенність не повинна меншати. УМХС висилає в Україну ліки (переважно до Галичини); в 1957 році вартість тих ліків виносила майже 10.000 ДМ, то є около два і пів тисячі доларів. З Югославії бла-

гають про допомогу в одягах і взуттю, бо там ходять голі й босі. В Польщі 300 наших високошкільників та 200 учнів середніх шкіл дістали від УМХС допомогу в одязі. До цього ще треба додати тих, що виходять з в'язниць. Усі вони є на листі постійних відборців допомоги від УМХС.

З листування з о. Іваном Дашковським в Зальцбургу (голова УЦДОА) довідемося, що так, як минулого року так і цього року УЦДОА задумує зорганізувати вакаційну оселю для наших дітей в Австрії і просить про допомогу на цю ціль. Також наші залишенці в Трієсті, після довшої перерви, відізнались до нас і просять про поміч.

Це все накладає обов'язок на наше громадянство в ЗДА уважно поставитися до потреб наших братів і сестер та щедрими датками на зеленосвяточну збірку забезпечити потрібними фондами допомогову акцію УМХС і УЦДОА.

О. Г.

ПРИГАДКА СТИПЕНДІЯТАМ КОДУС-у

Комісія Допомоги Українському Студентству (КОДУС) пригадує всім бувшим стипендіятам на їх обов'язок звернути до 15. липня ц. р. признані їм стипендії.

Гроші просимо вплачувати на конто в „Самопоміч“

Federal Credit Union, 68 E. 7th St., New York 3, N. Y. for KODUS.

Інформації уділяє Секція Кодусу при Головній Управі „Самопоміч“ 68 E. 7 вул., Нью Йорк 3, Н. Й.

Якщо стипендіяти не виконують свого зобов'язання в поданому речинці, Кодус буде змуше-

ний проголосити їх прізвища в пресі.

Всі українські часописи в З. Д. А. просимо передрукувати це повідомлення.

ВИ ТАКОЖ МАЄТЕ ПРАВО НА СТАРЕЧУ ПЕНСІЮ

Жінки, які закінчили 62 роки життя мають право на старечу пенсію навіть тоді, коли систематично не працювали, а заробляли тільки доривочно. Щоб заслужити собі на таку пенсію треба зголошувати до відділу Соціального забезпечення кожний заробіток, але щонайменше 50 дол. на квартал (три місяці).

Якщо ви працюєте куховаркою, прачкою, прибиральницею,

ВАКАЦІЇ

Про відпочинок для старших і про табори для молоді

Лискавкою мчить бистроїздний поїзд нашого життя. Мигають — мов придорожні стовпи — дні, місяці й роки і кануть у вічність, а наш експрес несеться із щораз більшим розгоном і везе нас ближче і ближче до нашого призначення. Вбивче темпо сучасного життя, погоня за долею, „овертайми“ знищують передчасно нерви і сили нашого організму і прискіплюють його кінець.

Проти цього бореться людина, як може, а одним із засобів є довший відпочинок — вакації. Треба тільки провести їх так, щоб з того була користь для нашого тіла і духа.

Отже застановімся, де і як їх провести. Передусім треба пам'ятати про благодатний вплив, що його мають на наш організм зміни. Стараймося через два чи три тижні зайити іншим життям, в інших обставинах і при інших заняттях. Якщо ви живете у великому місті, їдьте кудись в спокійну, затишну околицю. Тіж, з глухої провінції, повинні виїхати на вакації до міста. Хто живе в гористій околиці, або десь у глибині континенту, добре зробить, коли виїде над море. І навпаки, люди з низинних околиць повинні виїхати в гори. Хто продовж року виконує тяжку фізичну пра-

або виконуєте якусь іншу працю, візьміть собі картку соціального забезпечення, покажіть її особі для якої працюєте і попросіть, щоб ваш зарібок був зголошений до відділу Соціального Забезпечення. В той спосіб ви забезпечите за собою право на старечу пенсію.

цю, хай старається провести більшу частину свого відпочинку серед фізичного відпруження. Хто має сидячу роботу, хай присвятить вакаційний час різного роду спортам, проходам, веслуванню, мандрівництву. Хто в часі року багато читає, хай не бере з собою на вакації книжки. Словом, стараймося не робити того, що робили в часі року.

Відповідно до цього не трудно нам вже буде й вибрати місце, де проведемо вакації. В Америці багато гарних здорових курортів.

ВИРІВНЮЙТЕ

ПЕРЕДПЛАТУ

ЗА „НОВИЙ СВІТ“!

Окрему увагу слід нам звернути на молодь. Проблема молоді незвичайно важна і складна. Існує вона в кожній національній групі. Маємо її і ми — українці, тільки у нас виглядає вона інакше. Можемо з гордістю сказати, що в той час, як другі морочать собі голову, як їм припинити злочинність серед своєї молоді, у нас цієї проблеми нема. Наша молодь веде себе прикладно в школі й поза школою і цим здобула собі загальне признання. Натомість грозить нам інша небезпека. Ми стоїмо перед небезпекою, що можемо втратити нашу молодь взагалі, що вона може відчухнутися від рідного пня.

Пригадаймо коротко як жила і зростала наша молодь на рідних землях в умовах ворожої окупації. Вона на кожному кроці відчувала ворожий утиск і неволю. Вдома чула про це від батьків, свояків, сусідів, читала в пресі.

Вона бачила в школі, що її рідна мова чомусь то негідна того, щоб на ній викладати всі предмети. Вона була свідком, як батьки боролися за введення рідної мови в школу, а не раз сама помагала збирати підписи на декляраціях за рідною мовою.

Рік-річно бувала дитина на академії — хай і вбогій — в честь Т. Шевченка, або присвяченій якійсь іншій національній річниці. Не раз вона, наша молодь, ждала в довгій черзі перед замкненою залею, бо годі було діждатися дозволу від ворожої адміністрації на національну імпрезу. Густо-часто в останній хвилині приходила заборона, або на вже дозволеній імпрезі допускалася ворожа поліція провокації, щоби мати нагоду до бруталної інтервенції. А в дома дитина читала сама, або слухала як другі читали про те „...хто ми, чії сини, яких батьків, ким за що закуті?“ І в неї зроджувалася ненависть до ворогів, а палка любов до всего, що рідне. Вона бачила як поліція розганяла зеленосвяточні походи на могили, як переводила труси й арешти у них самих, або у сусідів і її ненависть до ворогів ще більше зростала. Вона вчилася ще палкіше любити рідну землю і тих, які віддавали за неї своє життя. В річницю Крут поголовно проводила наша молодь, а навіть дівтора, цілий день на строгому пості. А коли підросла, брала участь у далаєких маршах на Маківку, щоби там поклонитися тіням героїв. Так росла і гартувалася наша молодь вдома.

Сьогодні тут воно інакше. Правда, живемо не серед ворожого, але всеж таки чужого оточення. Батьки на праці, а у вільний час або відпочивають, або шукають розваги для себе самих. Для дітей у них часу майже не-

мас. Їх виховує вулиця, школа з її не все добрими впливами, камікси, телевізія, кіно. Вдома ледви чи знайдеться рідна книжка, яка захопила би молодечу уяву. А вислід такий, що ось нпр. в школі українознавства діти, правда, говорять по українськи, але тільки на лекціях. Зараз же за дверима, на сходах розговорною мовою стає лише англійська. Наша сьогоднішня молодь виросла не на рідному ґрунті, але в чужому оточенні. Її світогляд формується не під впливом рідної стихії. Її уяви не запліднює стрілецька романтика, бо вона нажалі не знає її. Чи ж диво, що її героєм замість Біласа чи Данилишина став уже, або готов стати Ельвіс Преслі з його „безсмертним” раке-тним роєм? . .

Дитина байдужніє під національним оглядом і готова цілком відчужитися від рідного пня. Ось небезпека, яка загрожує нашій молоді. Для того з признанням мусимо наголосити щире турботу про неї наших молодечих організацій, які ведуть для молоді вакаційні табори з методично розробленими плянами зайняття.

На допомогу цим організаціям мусить стати одною лавою все наше громадянство. Мусимо всі однодушно піддержати клич: *Молодь на табори!* Хай ні одна українська дитина не залишиться поза їх благодатним впливом! Там навчиться вона того, чого не дав їй дім і школа.

Але на цьому обов'язки наші не кінчаються. Коли б нам навіть удалося післати всю нашу молодь до таборів, то й тоді немає певності, що через те вона буде врятована. Бо побут в таборі короткий. Там будуть заложені тільки фундаменти, на яких треба далі будувати. Виконаємо це в той спосіб, що не тільки сво-

єю поведінкою і словом не дамо їй нагоди до згіршення, але навпаки, на кожному кроці будемо їй давати добрий приклад до наслідування. Багато нагоди до цього маємо також під час вакацій. Майже всюди знайдеться в нашому безпосередньому сусідстві, часто й під одним дахом з нами, наша дівчата і молодь, на яку ми можемо мати великий вплив. Треба тільки знайти розумний підхід до неї. Треба зацікавитися нею, її радіщами і смутками і то на правах рівності, хоч і без „панібратства”. Треба брати участь в її забавах і розвагах, або — ще краще — допомогти їй організувати такі розва-

ги, коли у відповідних моментах вплетемо зручно якийсь цікавий спомина з наших молодечих часів, або з життя наших видніших людей, тоді серця молоді відкриються широко. Вона стане відноситися до старших з довір'ям, пошаною і любов'ю, а наші ідеї стануть її ідеями. Тоді наша чарівна пісня лунатиме на кожних молодечих сходах, наші національні імпрези не будуть світити пустокою, а ми не будемо тривожитися думкою про те, кому повірити наші організації й установи та на чий плечі перекласти тягар дальшої боротьби за здійснення нашого національного ідеалу.

І. Василишин

ПАНСІОН "BROKVALE LODGE"

в мальовничих "BLUE MOUNTAINS", в околиці Saugerties на початку прекрасних гір "CATSKILL", розположений на власнім 64 акровім обширі шпилькового лісу, вимряний спокій для правдивого відпочинку, купіль в річці, різні розривки. Смачна, добра, здорова кухня.

Винаймаємо кімнати з повним утриманням, а також без утримання.

Ціни дуже умірковані.

ПОЧАТОК СЕЗОНУ 28 ЧЕВНЯ 1958 Р.

З замовленнями і по інформації просимо звертатися перед початком сезону на адресу:

Leonid Wronskyj, 527 E 138 St., New York 54, N. Y.
Tel. MO 5-2142,

а після 28 червня 1958 до:

Leonid Wronskyj, Brookvale Lodge, R. F. D. I., Box 182,
Houtman Road, Saugerties, N. Y.
Tel. CHerry 6-2587.

Доїзд автотом: N. Y. State Thruway до exit 20 — Saugerties, або автобусом до Saugerties.

Deutschland und die Ukraine (1934-1945). Tatsachen europäischer Ostpolitik. Ein Vorbericht von Roman Ilnyckyj. Zweiter Band. Urheberrechte beim Osteuropa-Institut, Muenchen, 1956.

Німеччина і Україна (1934-1945). Факти європейської східної політики. Другий том. Роман Ільницький. Остеуропа-Інститут в Мюнхені 1956 р. Книжка має 438 сторінок.

Цей другий том праці Романа Ільницького починається описом підготовки III. Райху до війни з ССРСР, а кінчається 1942-им роком. В книжці знайдете документальну аналізу німецької політики супроти України й українського народу. Все те, що підготував Розенберг провалилось. Його пляни створення української півдержави-півколонії завзято поборювали Герінг і Гітлер. Рішення Гітлера цілковито перечеркнуло пляни Розенберга. Україна стала тереном, який мав бути сколонізований „герренфольком“, а її населення мало стати погноєм для німецьких колоніальних адміністраторів і власників.

Автор зібрав багато матеріалів про українців за німецької окупації, але не про всіх, а тільки про ті їх групи, що під окупаційним німецьким режимом могли себе назвати проявляти. На першому пляні стояли обидві націоналістичні українські групи, а саме ОУН під проводом Мельника й ОУН під проводом Бандери. Доволі матеріалу зібрано про тодішній Український Допомоговий Комітет з осідком у Кракові. Оpubліковані там листи до Гітлера від націоналістів (від Національної Ради, сформованої групою полк. Мельника) і від Покійного Митрополита Андрея Шептицького.

Там же знайдете дані про заснування й долю краківського Українського Національного Комітету, як політичної української репрезентації, покликаної до життя в день вибуху советсько-німецької війни. Дещо довше проявляла себе пізніше заснована за німецької окупації Українська Національна Рада у Львові. Але й її життя довго не тривало. В обидвох випадках німці припинили діяльність названих установ. Мотив до розв'язання був дуже простий: в німецькому Райху — мовляв — ніхто не має права поза фюрером про ні-

що радити ані думати, бо про все рішає виключно фюрер своїм „генієм“.

Книжка написана спокійно, діловито, але з своєрідною тенденцією, хоч і добре сповитою серпанком сповидного об'єктивізму. Недостає там деяких насвітлень важких фактів, що сталися в 1941 р. Але про це важко писати на цьому місці. Це широка тема, що переростає межі цих рядків. Може при іншій нагоді та на іншому місці прийдеться ще про це писати.

Поза тим книжка є збірником джерельних фактів і матеріалів, які для дослідників цієї трагічної для нашого народу доби будуть необхідні. У своїй книзі автор унаглядив велику працюватість і добру ерудицію в опануванні велитенського матеріалу. „Остеуропа-Інститут“ дав спроможність авторозі працювати і за те належить йому признання.

Вас. Мудрий

„УКРАЇНСЬКІ МОЛОДІ ПІСНІ“

Музика: Микола Фоменко. Поезії: Іванна Савицька. Англійський текст: Люба Терпак. Обкладинка та ілюстрації: Петро Холодний. 16 пісень. 96 сторін. Видав: Український Інститут Америки, Нью Йорк 1957. Всі права застережені. Ціна: \$3.00.

Збірка „Українські молоді пісні“ є перша спроба створити для нашої молоді різного віку пісні з сучасною актуальною тематикою. Текст подано в ній англійською та українською мовами.

Автори її, композитор Микола Фоменко і поетка Іванна Савицька, розв'язали нелегке завдання: дати збірку пісень, що її можна легко виконати, а при тому збережено національний їх характер.

Збірку побудовано в тому пляні, щоб пісні стали однаково придатними для співу, хорового і сольового, а також і для інструментів, скрипки і фортепіано, а що найважливіше, легка транскрипція має бути допоміжною для виконання виключно дітьми.

Збірка дістала прихильну оцінку і з боку українських фахових кіл і з боку американських репрезентантів музичного світу.

Шкільна Рада Українського Конгресового Комітету в своїй рецензії зазначила, що „...пісні змістом і музичною мовою дуже надаються для шкіл укра-

їнознавства та молодечих організацій“.

Проф. А. Берник, керівник департаменту музики Гантер Каледжу в Нью Йорку, підкреслив, що: „Композитор Микола Фоменко в цих піснях говорить з душі й серця... Його пісні невігадані, вони створені для молоді і молодь їх співатиме...“

Поезії на англійську мову переклала дуже вдало Люба Терпак.

Виданням цієї збірки Український Інститут Америки здобув собі загальне признання і заслужив на щире подяку української молоді та батьків української дітвори.

„Українські Молоді Пісні“ можна набувати у всіх книгарнях або в Українському Інституті Америки' 2 Іст 79 Ст., Нью Йорк 21, Н. Й.

Платон Стасюк: В НОВОМУ СВІТІ. Спомини і думки бизнесмена. Нью Йорк 1958. Стор. 158.

На книжковому ринку появилися спомини заслуженого українського бизнесмена Платона Стасюка. Стасюк належить до найстарших українських емігрантів в ЗДА. Приїхав він до Нью Йорку з Галичини в 1912 р. молодим хлопцем і зачинав так, як кожний емігрант: без копійки в кишені пробивався крізь тверде життя, один крок важчий від другого, аж доки своєю послідовністю, сильною волею і вродженою інтелігенцією не досягнув поважного успіху в торгівлі. Став одним з видатніших українських купців в ділянці м'ясарського промислу, а своїми вдалими помислами часто звертав увагу на своє підприємство англомовної преси, що кілька разів ставила його за приклад доброго підприємця.

Треба бути вдячним авторові, що списав свої спомини. Таких книжок потрібно, щоб можна було як слід оцінити той великий шлях розвитку, який пройшли українці в ЗДА за останні п'ятдесятіліття. А тимчасом лише дехто з українських діячів в Америці пише спомини. Не написали їх навіть такі видатні діячі, якими були др. Л. Мишуга і др. Л. Цегельський.

Стасюк показує в своїх споминах, серед яких важких обставин приходилось жити першим українцям на цім континенті. Пригадує важкі побутові умовини перед I. світовою війною, голод на мешкання (в одній кімнаті жило часто 6-7 осіб), трудність в підшукуванні

Тріумф жертвенности і організаційного таланту

В Нью Йорку посвячено величаву школу Св. Юра

Український Нью Йорк має своє велике свято. Тисячі і тисячі українців звертають свої очі на 6-ту вулицю на Давнтавні і з гордістю оглядають величавий будинок з написом: „українська школа св. Юра“. Широкі великі вікна роблять з неї „шкляний будинок“. В школі багато світла, простору, обширні вигідні приміщення на класи, гарне устаткування, — а все разом взяте це тріумф організаційного таланту оо. Василіяна і прикладугідної жертвенности українського громадянства міста Нью Йорку. Два мільйони доларів коштує школа, а з того вже більше ніж половину сплачено з пожертв українців Нью Йорку і передусім парохіян і батьків дітей, що записані до школи. Кожний із них зложив щонаймен-

праці, невідрадні умовини фабричної роботи тощо. Коли автор приїхав до ЗДА, то і він сам і більшість переселених українців уважали себе за русских і тільки з роками, під впливом відродження на рідних землях, ставали українцями. Стасюк пригадає кілька прізвищ, тепер вже призабутих, перших піонерів українського літературного, громадського і політичного життя, що серед дуже складних бставин в гущі малоосвічених людей, прорубували перші стежки культурного розвитку.

Шкода, що П. Стасюк не присвятив більше м'сяця таким справам. Як бізнесмен він уважав за доцільніше більше розказати про тайни свого комерційного успіху і на маргінесі того подає цілий ряд порад і для інших купців. Цікаво, що на його погляд в ЗДА повинно бути більше ніж 10.000 українських бізнесменів, а в тому в самому Нью Йорку понад 1.000.

При читанні споминів приємно вражає жива національна совість П. Стасюка, яка залишилася такою навіть по 45 роках побуту на чужині.

ше 350 дол., були й такі, що зложили по кілька тисяч (напр. др. Іван і Наталія Макаревичі 5.000 дол.). Королем жертводавців став др. Сас-Яворський. Він подарував 30.000 дол. і його іменем названо найбільшу аудиторію в школі. Причинилася до будови школи також кредитова кооператива „Самопоміч“ своєю позичкою у висоті 140.000 дол.

18 травня серед великого здвигу народу і серед духовних парад та бенкету для громадянства посвячено нашу школу. Приємно було бачити сотні зібраних парохіян, голова коло голови, людина коло людини, українець коло українця — як всі вони разом думали, одне говорили, спільно відчували, всі гуртом раділи і... надіялися. На що вони надіялися?

На те, що та шولا не буде холодною для їх дітей, але стане матір'ю для них. Що мозольний труд довгих років буде винагороджений добрим вихованням їх найменших. Надіялися, що в нашій школі не буде ніколи таких скандалів, які трапляються по інших школах Нью Йорку: не буде в ній розбещеної, невихованої.

**Замість квітів на могилу
с.л. п. ЛІДІЇ ПОСТОЛЮКОВОЇ
складають \$10.00 на українські
сироти в Європі
ВОЛОДИМИР і ГАЛИНА
ГІРНЯКИ**

**Просимо Членів Кред. Кооп.
„Самопоміч“ у Нью Йорку
зголошувати в бюрі Кооперативи
кожночасну зміну адреси.**

УКРАЇНСЬКІ КРЕДИТОВІ КООПЕРАТИВИ "САМОПОМІЧ"

**В
ШКАГО
ДІТРОЙТИ
НЬО ЙОРКУ
ФІЛАДЕЛФІ
ДЖЕРЗІ СІТИ
ЧЕСТЕРІ
КЛІВЛЕНДІ
БАЛТІМОРЕ
РАЧЕСТЕРІ**

ЦЕ ПУНКТИ МОБІЛІЗАЦІЇ КАПІТАЛУ ДО НАСТУПУ НА УКРАЇНСЬКУ ГОСПОДАРСЬКУ НЕДОРОЗВИНЕНІСТЬ.

**ВСТУПАЙТЕ В ЇХ ЧЛЕНИ.
ПОМНОЖІТЬ СИЛУ УКРАЇНСЬКОГО ФІНАНСОВОГО ФРОНТУ!**

рознузданої молоді, а будуть поборжні, здисципліновані, чемні і людяні діти. Вони надіялися також на український дух в новій школі. Дух любови і пошани до Америки, але й такої ж пошани і любеви до України. Сподівалися, що там будуть не тільки вчити читати і писати по українськи, але й думати по своєму.

У всіх цих своїх вимогах українські громадяни і жертводавці мусять бути так само послідовні, тверді і непоступливі, як вони були твердими, послідовними і непоступливими при складанні своїх жертв.

РЕВІЗИЙНИЙ СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ У ЛЬВОВІ

(Закінчення з стор. 11-ої)

ми. Ревізорський і інструкторський апарати були в постійному контакті не тільки з низовими кооператорами, але також з Самоуправними Виділами, агрономічними відділами при окружних та повітових німецьких урядах (Kreishauptmann'i Kreis- i Landwirt'i) та волосними вйтами і громадськими солтисами, яким дораджувано подавати зменшену засівну площу, подавати значно вищий відсоток незасіяної площі, мовляв, з браку насіння, парів та неужитків, або площ взятих під управу пашинних рослин; кооператори радили подавати нищий відсоток урожайности та видайности зібраного збіжжя, не здавати чистого збіжжя, мотивуючи тим, що села не мають потрібних с.-г. машин до молочення, чищення та сортування. В той спосіб збережено тисячі тон збіжжя для нашого населення, що в протилежному випадкові було би вивезене до Німеччини.

В 1944 р. совети вдруге окупували зах.-укр. землі, а з тим прийшло й цілковите знищення кооперації.

Які ж були досягнення нашої кооперації?

Вони були величезні на всіх ділянках нашого національного життя.

В першу чергу вони мали вплив на розвиток національної свідомости та політичного вихо-

вання широких верств українського населення. Кооперативні з'їзди та свята, загальні збори та анкети, поревісійні засідання Надзірних Рад та Управ були свого рода суспільно-політичною та господарською школою, що вишколила наше селянство на високо свідомих громадян. Вони підготували кадри, що були спроможні опанувати міста під господарським оглядом та усунути з них чужонаціональний елемент. Кооперація усунула з наших сіл чужих купців, що десятками а то й сотками літ проводили лихварську торівлю. Кооперація побіч Церкви, „Просвіти“ і Т-ва „Відродження“ довела до цілковитої ліквідації п'янства. Кредитова кооперація допомагала селянам набувати землю в першу чергу з парцеляції перед І. світовою війною. Вона навчила його складати ощадности та купувати товари за готівку. Кооперація допомагала фінансово інвалідам з наших визвольних змагань, „Рідній Школі“, „Просвіті“ та другим установам. Вона впливала на злагіднення партійних спорів, що зазначилося після 1935 р., бо коли йшлося про добро нашої кооперації, то наші політичні діячі, йшли на повну співпрацю. Кооперація розбудувала рідний промисл, при чому наше реміянство солідарно піддержувало його, купуючи

тільки свої виробы і в цей спосіб усувало з ринку чужі виробы, не зважаючи на сильну конкуренцію. В загальному наша кооперація розвивалася так успішно, що почала творити державу в польській державі.

**

Для виготовлення реферату використано такі джерельні матеріали:

1. Українська Енциклопедія, розділ про кооперацію (А. Жук, Д-р І. Витанович і інші).

2. „Кооперативна Республіка“ за роки 1931, 1933, 1934-1937.

3. Історія України, вид. Тиктора.

4. Власні записки.

Дуже інтензивно використано статті про кооперацію Андрія Жука.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „НОВОГО СВІТУ“:

Семен Магальяс, Ньюарк	0.50
Ольга Купчинська, Амстердам	1.00
Василь Кузик, Ньюарк	0.80

Жертводавцям щиро дякує

Видавництво

ВСЕ ДЛЯ ВАС!

має на складі:

АРКА

48 Е. 7 вул. в Нью Йорку

(тел. GR 3-3550)

ПРОЖЕНІТЬ БАНДУЖІСТЬ З ВАШОГО СЕРЦЯ !

ДУМАЙТЕ ПРО УКРАЇНСЬКУ СПРАВУ !